

Nr 43

Av herrar **Senander** och **Nilsson** i Gävle, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård.*

Under punkt 29 i femte huvudtiteln angående bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård föreslår föredraganden att anslaget i fråga uppföres med 4,2 miljoner kronor. Statsbidraget i fråga utgår till daghem, eftermiddagshem, förskolor och jordbruksdaghem, som drives av kommuner, föreningar eller industriföretag. Med undantag för jordbruksdaghem utgår bidraget till avlönande av personal, som fyller vissa kompetenskrav. Det utgör för år och heltidsanställd befattningshavare vid daghem och eftermiddagshem 3 100 i ortsgrupp 2, 3 230 i ortsgrupp 3, 3 370 i ortsgrupp 4 och 3 510 i ortsgrupp 5. För heltidsanställd befattningshavare vid förskola utgår bidraget med respektive 1 550, 1 620, 1 690 och 1 760 kronor. För halvtidsanställda utgår bidraget med hälften av de belopp som angivits.

Till jordbruksdaghem utgår bidraget med högst 60 % av driftkostnaderna.

Socialstyrelsen har meddelat att antalet institutioner för halvöppen barnavård under nästkommande budgetår kommer att öka med omkring 50, vilket beräknas öka antalet befattningshavare vid daghem och eftermiddagshem samt förskolor från nuvarande 1 733 till 1 810. Ökningen skulle följaktligen bli 77 befattningshavare.

Vidare har socialstyrelsen erinrat, att de nuvarande statsbidragen beräknats på grundval av den gamla löneklass 14 enligt 1956 års statstjänarlöner. Då dessa höjts genom löne regleringen år 1957 upprepar socialstyrelsen sitt förslag från förra året att statsbidraget nödvändigtvis måtte beräknas på grundval av de höjda lönerna för att statsbidragets värde inte skall minska i förhållande till huvudmännens ökade lönekostnader.

Styrelsen yrkar därför att anslagsbeloppet fastställes till 4 622 000 kronor.

Det finns starka skäl för socialstyrelsens ståndpunkt. Ingen bestrider numera att det föreligger ett omfattande behov av en utbyggnad av den halvöppna barnavården. Allmänt känt är att många förvärvsarbete kvinnor får dragas med stora svårigheter genom bristen på barndaghem. Ett stort antal kvinnor kan dessutom inte ens mottaga förvärvsarbete, enär de helt saknar vårdmöjligheter för barnen.

Till bedömning av frågan bör också beaktas, att kommunerna i flera fall

höjt avgifterna till barndaghemmen, så att det ofta inte lönar sig för kvinnor att ta förvärvsarbete. Sålunda fastställde Göteborgs stad år 1957 maximiavgifterna till barndaghemmen till nio kronor per barn. Uppenbart är att en kvinna med exempelvis två barn måste ha en synnerligen kraftig inkomst om det skall löna sig att arbeta under sådana förhållanden.

Kommunernas svårigheter med den öppna barnavården beror i stor utsträckning på statens ringa bidrag till verksamheten. Statsbidraget för lönekostnaderna för befattningshavarna vid daghem och eftermiddagshem är cirka 32 procent och för förskolor 16 procent av 1956 års löner i löneklass 14. Sedan lönerna uppräknats för statens befattningshavare är bidragsprocenten givetvis mindre. Med så små statsbidrag, som dessutom icke automatiskt är anknutna till de faktiska lönerna, är det uppenbart att utvecklingen av verksamheten hämmas.

Föredraganden har icke accepterat socialstyrelsens förslag utan inskränkt sig till att föreslå ett anslag som med 422 000 kronor understiger vad socialstyrelsen begärt. Även om detta överstiger innevarande budgetårs anslag bör bemärkas, att det *understiger* anslaget för budgetåret 1957/58 med 20 000 kronor. Detta är ett steg bakåt som vi icke kan godkänna.

Särskilt anmärkningsvärt är, att föredraganden förklarar sig inte beredd att förorda en automatisk anknytning av bidragen till de faktiska lönerna. Såvitt vi kan finna innebär detta ett accepterande av den tendens till överflyttning av utgifterna för sociala ändamål från statens till kommunernas sida som allt starkare markerats under senare år. Enligt vår mening borde det vara en naturlig sak, att relationerna mellan statsbidrag och kommunernas utgifter bibehålles.

På angivna grunder påyrkas,

att riksdagen måtte besluta, att anslaget under punkt 29 i femte huvudtiteln för bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård i enlighet med socialstyrelsens förslag uppräknas till 4 622 000 kronor.

Stockholm i januari 1959

Knut Senander

Henning Nilsson
